

اقتصاد

تورک لک اودونج آلمایه اک حقلی اولدیقلری برآچه

بن ، آوروپانک تورکیه ایله ایکی طرفدن مجساده ایستدیگی ر قاج دفعه لر
ارائه ایلمش ایدم . آوروپا ، تورکیه ایله بر طرفدن اردولری و ا صلبه محاربه
ابدرك ممالک عثمانیه دن متادیا پارچه ، پارچه لر آلمقده اولدینی ک ک طرفدن ده
کندیسنک قوای مالیه سی سایه سنده دولت عثمانیه یی بیوک بورج باغلا یه رق
دولت مشار الیهایی هم اقتصاداً ، هم ده سیاستاً تحت اساسی آلمقده در .
آوروپا ، خارجدن ایندیرمکده اولدینی ضربه لر یله استقلال عثمانی و ایتمکده
اولدینی کبی داخلده اجرا ایلمکده بولندینی معاملات مالیه اسط بیلده ده
تورکیه یی بر سرمایه دار مستملکسی حاله دوشورمکده در .

« دیون عمومی » اداره سنک دولت ایچنده دولت کبی بر وضعیت بولندیغی
و آلمان سرمایه سنک آناطولی شمندوفرلری الیه ایتمکله آناطولی ولایاتی
اقتصاداً آلمان ولایتی وضعیتنه قویقمقده اولدیغی بر قاج دفعه لر کوسه ر مش ایدم .
اگر کوزمز اوکنده جریان ایتمکده اولان احوالی یقیندن تدبیق ایدم جک
اولورساق ، نتیجه تدقیقاً نمزده ینه آوروپا امپریالیزم وقاییتنا زممت ایکی یوزلی
معاملاتنه تصادف ایدرز .

آوروپا تورکیه دن اصلاحات اجرایی طلب ایدیور و ایی وضعیتله کویا
تورکیه نک اصلاحی آرزو ایدن یا لکز کنیدیسی (آوروپا) اولدیغی و اصلاحاتک
اجراسنده آنجق حکومت عثمانیه نک قباحتی بولندیغی که بر مک ایستیور .
بولنرک کافه سی یالان و مرانیلکدن عبارتدر . مملکتده اصلاحات
اجرایی اول امرده پاره یه محتاجدر . بوکون عسده مرکزیت و مختاریت
مسئله لر ی آنجق مملکتک کیملر طرفدن اداره اولنه جغه عائد و ولایتلرک
نه صورتله تقسیم ایدیله جکلرینه دائر مسائلدن عبارتدر . بوقسه مملکتی کیم
ایدرسه ایتمسون ، داخلده اصلاحات اجرایی اول امرده وسائط نقدیه یه
متوقفدر . حتی بوکون ماکدونیا جته لر ی رؤسای ماکدونیا یه متصرف

ووالى تعيين ايدىلش اولسه ايدى ، وسائط نقدىه موجود بولمىدقچە آنلر نه دمير يوللرى يايە بيلير ، نه معارف عمومىه تشكىلاتى وجوده كىتىرە بيلير ، نه ده مملكتىده اشخاص واموالك مصونيتى تحت تامينه آله مازلر ايدى .

اصلاحاتك اجراسى ايجون لزومى اولان پاره لر آوروپادن آله بيلير . فقط آروپا ، اك زياته لزومى اولدىنى زمان پاره ويرميور . كىنچ توركيه ، مملكتك امور مالىه سنى اصلاحه جدآ چاليشدىنى حالده ايجون موفق اوله مدى ؟ بو عدم موفقيتك مسئوليتى ، آروپا مالىونه و آروپا ديپلوماسيىنه عاندر ، زيرا آنلر ، توركيه مالىه سنىك اصلاحى تسهيل ايدە جىكلىرى يردە ، بالعكس اسكى قايتولا سيونلر طيانه رى و مملكتى مالىه و قانۇنچىلىك مقاوله لريله باغليهرق توركيه نك صلاح و تكامل مالىسنىه مانع اولدىلر .

ايتاليا ، اصلاحات بهانه سيله توركيه يه محاربه آجدى . بو محاربه ايسه طبيى يك چوق پاره صرفى موجب اولدى . بوكون دىخى بالقان دولتلىرى ، ينى اصلاحات بهانه سيله دولت عثمانيه يه قارشى حركات عسكرىه يه تصدى ايدىيورلر ، كه حركت مذ كوره كرك بالقان دول صغيره سنى و كرك توركيه يه بيوك مصرفلر آجه جقدر .

آروپا محاربه لر واسطه سيله توركيه يى مالا ازىيور و صكره ده كندىسندن اصلاحات اجراسى طلب ايليور . فقط حكومت عثمانيه ، اصلاحات اجراسى ايجون لزومى مقدارده پاره آرامغه باشلايدىنى وقت آروپا كمال حيرتله سزه ويرديكمز پاره لرى نهرله صرف ايتديكز ؟ پاره لرى اسراف ايتمش وفائده لى جهتلر صرف ايلامشسكز . ايجون مملكتىده دمير يوللرى انشا ايتديكز ؟ يولنده اداره لسان ايدىيور .

فى الحقيقه دور سابقده پاره صرف اولمىقده ايدى . حال بوكه توركيه نك باشنه محاربه بلاسى چيقاران ينى آروپا ايدى . بوكون دىخى عين حال تكرر ايدىيور . اله كىن پاره لر ، محاربه يه صرف اولنه جق و صكره اصلاحات اجراسى ايجون الە پاره قالمىه جقدر . بو خصوصه آروپا مالىونى حيله كارانه بر سياست تعقيب ايلمىكده در . بوكون آروپا بانقه لرى محاربه حاضرە نك سريع و قطعى بر

صورتده ختامنه خدمت ایدم جک مقدارده پاره ویرمیور و اعتبار مالی بی اصل بویله صرم لرده تنقیص و تحدید ایلیرلر. آنلرک باشلیجه مقصدی، کرک تورکیه بی و کرک دیگر بالقان دول صغیره سنی ضعه دوچار ایلکدر. بالقان دولتری، بوکونکی حرکتلریله کندیارینک دکل، آوروپا دول معظمه سنک منافعی ایچون چالیشمده واهالیرینک قانی دوکملکه کندیارینی آوروپا تابعیتنه دها زیاده ربط ایلکده درلر. آوروپا، دولت عثمانیه بی دوچار ضعف ایدرک کندیسنی صوک درجه مضایقه مالییه دوشورمک املنددر. دولت مشارالیه، محاربه دن صکره استقراض عقدینه تشبث ایتدیکی زمان آوروپا بر جوق شرطلر درمیان ایدرک کندیسندن تأمینات، قوتلرول، امتیاز واخل کی بر جوق شیلر طلب ایلجه جک و بوسورتله مملکتک بتون منابع وارداتی اله کچیره رک تورکیه بی اسارت آلتنه صوقه جقدر.

محاربه نك اجرایی پارهیه متوقف بولندیغدن مالییه مسئله سنک ظایت مهم بر کیفیت اولدیغنی هرکس بیلیر. فقط بونکله ایش بیتمیور. دولت عثمانیه نك محافظه استقلاللی - احتمال - سلاحدن زیاده وسائط مالییه متوقفدر. دولت مشارالیه استقلال مالیسنی محافظهیه موفق اوله مدینی تقدیرده، کندیسی، قازانیله جق بر محاربه موفقیتدن هیچ بر فائده کوره مر.

بوخصوصده تاریخی بر مثال اولق اوزره قریم محاربه سنی کوستمه بیلیر. محاربه مذکور، دولت عثمانیه نك موفقیتیه نهایت بولمقله برابر مملکتک خراییت مالییه سنی انتاج ایلشمده. اوزمانه قدر هیچ بورجی بولمیان دولت عثمانیه، ایلک دفعه اولق اوزره بورجلانمش و دیله بیلیرکه دولت مشارالیه، ایشته اوزماندن بری سریع بر انحطاطه یوز طوتمشدر.

محاربه ایچون وسائط مالییه تدارکی، ضروری بر مسئله در. فقط بومناسبته بورج یاییله جنی زمان، دولتی، ممکن مرتبه دها آز تأمیناته ربط ایتک جهتی ایجه کوزمه تیلملیدر. بوکون حکومت عثمانیه نك اک زیاده نظردقه آلمسی لازم کلن باشلیجه مسئله بودر.

بن، بویله بیوک بر مسئله بی شبهه سز بر رساله مقاله سنده حل ایتک نیتده

دكلم؛ آنجق دولت عثمانيه نك اسارت ماليه سنى تزييدايتمكسز ين الله ايديله بيله جك مهم برمبلغك وجودىنى كوسترمك فكر ندميم . بومبلغك الله ايدلسى ايچون اول امرده « ديون عموميه » مجلس اداره سنك بو خصوصده كى موافقتى استحصال ايلك لازم كله جكدرد .

بن بوراده ، اولجه « تورك يوردى » صحيفه لرندده بحث ايتمش اولديغم « ديون عموميه » احتياط آقچه سنى سويله مك ايسته يورم . بو احتياط آقچه سنك راس مال اعتباريسى ايكي مليون ليرادن عبارت عد ايدلسكده ايسده بو خصوصده صوك دفعه وريبلن حساباتدن مبلغ مذكورك دها بيوك برمبلغ تشكيل ايلديكى آ كلا- شيلمشدر . مرور زمان ايله « ديون عموميه » وارداتى بك زياده ترايد ايلش اولديغندن بوكون احتياط آقچه سى بولنديرمغه هيچ لزوم قالمامشدر . « ديون عموميه » اداره سى ، احتياط آقچه سنه هيچ بر زمان محتاج اولميه جغندن مذكور آقچه نى تشكيل ايدن مبلغ بهوده يره معطل بر حالده قاله جكدرد . بن ، بو حقيقتى « ژون تورك » غزته سنده يازمش اولديغم ساسله مقالاتده برچوق وثيقه لر ايله اثبات ايلشدم . ديكر فرانسزجه غزته لرك « ديون عموميه » و « عثمانلى بانقه سى » اداره لرندن آلدقلى معلوماته استناداً بو خصوصده كى مطالعاتمه قارشى درميان ايلدكلى اعتراضلر ، تنقيده متحمل دكلدرلر .

قارنلى فضلله رقلرله ازطاج ايتماك ايچون بو خصوصده مثال اولق اوزره يالكز برقاج رقم كوسترمك ايله اكتفا ايليه جكم .
اولا « ديون عموميه » نك صوك سنه لرده حصوله كان فضلله وارداتى كوستره جكم .

ديون عموميه نك فضلله وارداتى .

عثمانلى ليراسى	۳۳۰.۱۰۱	—	۱۳۲۰ سنه سى
» »	۵۰۰.۱۸۱	—	» » ۱۳۲۱
» »	۴۹۵.۸۳۴	—	» » ۱۳۲۲
» »	۱.۱۵۱.۰۹۰	—	» » ۱۳۲۳
» »	۱.۴۰۱.۰۸۶	—	» » ۱۳۲۴

» »	۱,۷۴۸,۹۲۳	—	» »	۱۳۲۵
» »	۱,۹۰۸,۹۳۷	—	» »	۱۳۲۶
» »	۱,۹۶۹,۲۲۳	—	» »	۱۳۲۷

« دیون عمومی » وارداتسده فضله لاق (آرتیقلاق) حصوله کلوب کلدیکنی
آکلامق ایچون واردات مذکورده دن آتیده کی مبلغلری تنزیل ایلک لازمدر .
(۱) بوتون « دیون عمومی » سرمایه سنک ۱۹۰۳ سنه سنده کی مقدارینه
کوره یوزده درت قائل

(۲) « دیون موحد » نک ینه ۱۹۰۳ سنه سنده کی مقدار سرمایه سندن
یوزده (۰,۴۵) قسنک اطفاسی

(۳) عثمانی بیانقوسنک کشیده سی ایچون (۲۷۰,۰۰۰) عثمانی لیراسی
بونلرک کافه سی (۲,۱۵۷,۳۷۵) عثمانی لیراسنه بالغ اولمقددر ، بونلردن
ماعدا بالاده کوردیکمز کی « دیون عمومی » نک واردات صافیه سنندن تخمیناً
دها ایکی میلیون لیرالق بر فضله لاق حصوله کلیور .

حال بوکه « دیون موحد » سرمایه سی ۱۹۰۳ سنه سنده کی مقداردن دها
آزدر . چونکه اوزماندنبری « دیون موحد » سرمایه سی خیلجه اطفایدلش
بولندیغندن بوکون سرمایه مذکورده آنجق (۳۸,۵) میلیون عثمانی لیراسنندن
عبارتدر . بوسرمایه نک فاضلری اوده مک ایچون سنوی (۱۵۶,۰۰۰) عثمانی
لیراسنه احتیاج وارددر . اکر بومبلغ اوزرینه عثمانی بیانقوسنک کشیده سه
مخصوص اولان (۲۷۰,۰۰۰) لیرادخی علاوه ایدیلیرسه ، یکور (۱,۸۳۰,۰۰۰)
لیرایه بالغ اولور .

ایشته آوروپا داتلرینک منافعی تحت تأمینه آلمق ایچون سنوی آنجق
بومقدارده بر مبلغه لزوم وارددر . اکر بومبلغی دیون عمومی نک ۱۳۲۷ سنه سی
حاصلات صافیه سنندن تنزیل ایدرسه ک حاصلات مذکورده دن (۲,۲۹۶,۵۹۸)
لیرا قدر بر مبلغ آرتیور . حال بویله اولنجه « دیون عمومی » نک حاصلات
صافیه سی ، داتلرک آله جقلری تحت تأمینده بولدیرمق ایچون لزومی اولان
مقداری یوزده (۱۲۷) نسبتده تجاوز ایدیور .

مادامكه هر سنده نك فضله و ارداتي ، سنده لردن بري ترا كم ايدن احتياط
آچمه سندن دها بيوك بر مبلغ تشكيل ايدبور ، او حالده آريجه احتياط آچمه سي
بولنديرمغه نه لزوم واردر ؟

« ديون عموميه » اداره سي ، كنده و ارداتي ايچون هر آي بلانچو يامقمده در .
آنك صوك دفعه بو خصوصه دائر نشر و اعلان ايلش اولديني حساباتده نه
كوسترديكني بر كره تدقيق ايدلم . بلانچو ، يالكز آغستوس نهايته قدر
اولان آيلري يعني آنچق آلتى ايلق حسابلري كوستريور . مذكور بلانچويه
كوره ، ديون عموميه نك حاصلات غير صافيه سي ، (۲۵۴۶۸۶۲) عثمانلى ليراسندن
عبارتدر . بو حسابدن حاصلات صافيه نك نه مقدارده اولديغنى بولمغه چاليشلم .
كچن سنده ظرفنده « ديون عموميه » اداره نك مصرفلري ، (۷۷۳۳۶۵)
ايرايه بالغ اولمشدى . اكر سنده حاله نك مصرفلري ده عين مقدارده قرض
ايديليرسه ، « ديون عموميه » نك يالكز آلتى ايلق مصرفى (۳۸۶۶۸۲) ليرادن
عبارت بولنه جقدر . بو مصرفلر ، حاصلات غير صافيه دن طرح ايدلديكى
تقديرده ۱۳۲۸ سنده نك نصفه عائد حاصلات صافيه نك (۲۱۶۰۱۸۰) ليرادن
عبارت اولدينى آكلاشيلير .

معلوم اولدينى اوزره كرك ديون موحدده فائضلري و كرك عثمانلى پياقوسنك
كشيده سي ايچون تأديه سي لازم كلن مبلغك مقدار اصغريسي (۱۸۳۰۰۰۰)
عثمانلى ليراسندن عبارتدر . بو مبلغ آغستوس اينك نهايته ديون عموميه
وزنه سنده تماماً حاضر بولندينى كچي آندن ماعدا فضله اوله رق مذكور وزنه ده
(۳۳۰۰۰۰) ليرادن عبارت بر مبلغ دخى موجود قالير . [بناء عليه ۱۳۲۸
سنده « ديون موحدده » فائضلريله عثمانلى پياقوسي كشيده سنده تأدياتي
ايچون لزومى اولان مبلغ مذكور سنده نك دها آغستوس آني نهايته تحت
تأمينه آلمش بولبور ديمكدر .

محاربه حاضرده بو خصوصه قطعياً بر كونا تبدل حصوله كتيده من ، زيرا
تأدياتك وقت معينده اجراسى ايچون لزومى اولان مبلغلر « ديون عموميه »
وزنه سنده دائماً موجود بولنه جقدر . حتى محاربه ، آلتى آي ويا بر ، ايكي سنده

دوام ايتمش اولسه بيله « ديون عموميه » اداره سي احتياط آقچه سنه عرض
 احتياج ايليه جکدر . بن ، قارئلري اوزون حسابلر ايله ازواج ايتمک ايسته م .
 بوراده آکلاشيلمسي اقتضا ايدن باشليجه مسئله شودر که احتياط آقچه سنک
 « ديون عموميه » طرفدن دولته طوغريدن طوغري يه اعاده سي قطعياً طلب
 اولماق مقدمه در . « ديون عموميه » نك دولت عثمانيه يه اعتبار مالي کشاد ايتمسي
 کافيدر . دولت مشارالیهاده بو اعتبار مالي ني طبق عثمانلي باقچه سي طرفندن
 کشاد اولتان اعتبار مالي کي تأمينات تامه يه ربط ايلهر . ذاتاً ماضيده
 « ديون عموميه » اداره سي ده بو يولده طاوران مقدمه ايدى ، ۱۹۰۰ سنده
 اداره مذکور ، دولته احتياط آقچه سندن (۱۲۰۰۰۰) ليرالى بر
 آوانس و يرمش ايدى . شايان دقتدر ، که اوزمان احتياط آقچه سي ، آنجق
 (۵۰۰۰۰۰) ليرادن عبارت ايدى . بناءً عليه اوزمان مجلس اداره دولته آوانس
 سورتيله احتياط آقچه سنک خمسنى و يرمش ديمکدر .

بونکله برابر « ديون عموميه » نك اوزمانکي وارداتى ، بوکونکينک ياري سي
 قدر ايدى .

۱۹۰۰ سنده احوال بومرکزده اولمقله برابر بوکون « ديون عموميه »
 اداره سي ، کندی وارداتى ايکي قات واحتياط آقچه سي درت قارت زياده لشدیکی
 حالده دولته برپاره لى اعتبار مالي بيله کشاد ايتمک ايسته م ور . بونده ملاحظات
 ماليه يرينه برطاقم مقاصد سياسيه نك اجراي حکم ايلديکي آشکاردر . فقط
 مسئله ، نورکيه نك غيري دولتلره تعلق ايدنجه « ديون عموميه » اداره سي بک
 بيوک جو مردلک کوستريور و ژاپون ، روس ، اسوچه ، اسوچره اسهامى و بخاراج
 کي خزينه تحويلاتى آليور . ۱۹۱۰ سنده « ديون عموميه » اداره سي ،
 يوزده (۳ ۱/۴) قمتع و يرر (۳۴۹۹۶) ليرا قيمتنده و يوزده (۳) قمتعلي
 (۱۹۸۹۴) ليراقيتنده که مجموعى تخميناً (۵۵۰۰۰) ليرا قيمتنده ايتاليان اسهامى
 آلمشدر . بوکارلى بر معامله دکلدى . اداره مذکور ، برنجي قسم اسهام اينچون
 يوزده (۵۰۵۸) کي خيلىجه يوکسک فائض اوده مشدر . بومعامله ايسه احتياط
 آقچه سي حسابنه دهها طوغري سي بومناسبتله هم سرمايه وهم فائضدن غائب ايدن

دولت عثمانیه نك پاره لريله اجرا ايديليور . بن دها اولكى مقاله لرمك برنده بو معامله دن بحث ايتمش و ايتاليانك توركيه يه قارشى حرکات عسکريه يه توسل ايتلى اوررينه اولجه آلان ايتاليان اسهامنك نه ياييلديغنى صورمش ايدم . « ديون عموميه » اداره سنك تراكت سياسي حسي الجا آتيله ايتاليان اسهامنى در حال صاتوب اندن چيقاره جغنى اميد ايتمك لازم كليوردى . حال بوكه اداره مذكوره ، بويله بويله برشيئى خاطرينه بيله كتيرمه مش و ايتاليا اسهامنى بوكونه قدر يعنى محاربه ظهورندن صلح عقدينه قدر احتياط آچمه سى جزدانلرنده حفظ ايتلشدر . ۱۹۱۱ و ۱۹۱۲ سنه لرينك محاسبه جدوللرى تدقيق ايدلدكده ايتاليان اسهامى اشتراسنه صرف ايدلمش اولان مبلغك ۱۹۱۲ سنه سى مارتسك اون اوچنده احتياط آچمه سى جزداننه قيد ايدلمش اولديغنى كوريلير ، بوصورتله « ديون عموميه » اداره سى ، عثمانلى پاره سيله ايتاليا حكومتنه ياردم ايتمش اولديغنى حالده ، حكومت عثمانيه يه پاره و يرميور ...!

عثمانلى حكومتى ، خزينه تحويلاتى چيقاردى ؛ تحويلات مذكوره نى غايت جدى تأمينه ربط ايلديكى كى هرشيدن اول بوخزينه تحويلاتى تأديه ايتمك مقصديله اون برميلون ليرالق راستقراض مقاوله سى دخى عقدايتمش وبوصورتله استقراض مذكورك موقع تداوله چيقارلمسى مسئله سى ده تماماً تأمين ايتلشدر . اكر « ديون عموميه » اداره سى ، احتياط آچمه سيله وسائليله عثمانلى خزينه تحويلاتى آلمش اولسه ايدى ، احتياط آچمه سى تهلكيه صوققسيزين دولت عثمانيه يه برخدمتده بولنش اولوردى . بوخصوصى عيان برصورتده اثبات ايچون عثمانلى بانقه سنك خزينه تحويلاتنه مقابل دولته مهم بر آوانس و يرمش اولديغنى و ايلريده (۳۴ $\frac{1}{4}$) ميلون فرانقلق بريكون تشكيل ايدمك قدر ديكر آوانسلر دها و يرمك نيتنده بولنديغنى سويله مك كافيدر . عين زمانده « روى يه » بانكرلر هيئتى ، خزينه تحويلاتندن اون ميلون فرانق درعهده ايتلشدر . عثمانلى تحويلاتى آلامقده دوام ايدن يالكز « ديون عموميه » اداره سيدر . اداره مذكوره ، دولت عثمانيه ايچون وسائل نقديه تداركنى تسهيل خصوصنده عموميتله هييج برآشبنده بيله بولميور .

« دیون عمومی » اداره سنک ، محاربه نك کیتدکجه زیاده لشدیرمکده اولدینی احتیاجات مالیه مسئله سنه قارشى کوسترمکده اولدینی طور و حرکت ، حکومت عثمانیه بی بومؤسسهنک منافع عثمانیه ایچون مضر و تحریککارانه اولان سیاستدن قورتارمغه چاره تحریسی مسئله سنی ایلری سورمکده در .

بوکا قارشى برچاره وارسه ، اوده ۱۸۸۱ سنه سی محرمنک یکریمسی تاریخی فرمانندن حقیله استفاده در . بو مسئله ، کله چک مقاله مدد حقوق و مالیه نقطه نظرندن اوزون اوزادی به تحلیل و تدقیق ایدبله جکدر .

باردورس

« نهری میخبار مزوره :

باکودن :

باکو ، تا اسکی زمانلرده بیله ، مالک اولدینی آتش مقدسیله [۱] مشهور آفاق اولمش ، ایراندن ، هندستاندن کندیسنه برچوق زائرلر جلب ایتمش در . معنویات و روحانیتله توغل ایدن ، خیالات متصوفانه به فضلجه طالان شرقک اوهم اسرار جویانه سنی سحر انگیز بر صورتده تنویر ایدن بومملکت ، صنعت کاشفهی مادیلک اولان غربک احتراصات منفعت پرستانه سنیده کتیب مازوتلری [۲] و سیاه دومانلریله جذب ایدم بیلیمشدر .

آوت ، باکوده نفت چیقار چیقماز ، جیپلری آلتین ، کوکسلری احتراصاه طولو روچلدلر ، نوبلر ، لوندردن ، برلندن ، پارسدن قالقهرق باکویه کلدیلر . پاره لر دوکولدی . ماکنهلر گتیرلدی . قویولر قازلدی . عصرلردنبری « قاره چراغ » [۳] دن باشقه برشینه بارامیان نفت فسقیه کی

[۱] باکو قوربنده (سوراخلانی) کوشنده اسکی بر زردشتی آتشکده سی واردرکه بردن چیقما غازله یانار و آتشمپرستلرک زیارتگاهیدر .

[۲] مازوت پترولاک تصفیه اولنمادن اولکی غلیظ حالیدر .

[۳] خام نفتله یانار واسکی باکویه مخصوص اولان محل برلامبا .